

บทที่ 2

ประวัติการไฟฟ้านครหลวง

การริเริ่มที่จะให้มีไฟฟ้าใช้ในประเทศไทยได้มีขึ้นในรัชสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว และเป็นความริเริ่มของ จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสงมิต) ซึ่งในขณะนั้นมีบรรดาศักดิ์เป็นจมื่นไวยวรนาถ ภายหลังจากที่ท่านกลับจากไปราชการที่ทวีปยุโรป และเห็นว่าในต่างประเทศมีการใช้ไฟฟ้าสว่างไสวสวยงาม จึงต้องการที่จะให้กรุงเทพมหานครเจริญก้าวหน้ามีแสงสว่างจากไฟฟ้าใช้เช่นเดียวกับประเทศอื่นด้วย ดังนั้นในปี

พ.ศ. 2427 จมื่นไวยวรนาถ (จอมพล เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี) จึงให้ นายมาโยลา ซึ่งเป็นชาวอิตาลี และกำลังรับราชการในไทย เดินทางไปซื้อเครื่องกำเนิดไฟฟ้าที่ประเทศอังกฤษ 2 เครื่อง ด้วยเงินทุนของตนเอง และโค่นำเงินการฝังสายเคเบิลใต้ดินจากโรงทหารหน้า คือ บริเวณกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันถึงพระบรมมหาราชวัง และโค่นเครื่องจ่ายกระแสไฟฟ้าครั้งแรกในถนนกรมทหารหน้าและพระบรมมหาราชวัง

พ.ศ. 2430 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานสัมปทานการเดินรถราง โดยให้มาดาม ในวันที่ 5 พฤษภาคม พ.ศ. 2430 ให้แก่ บริษัท จอห์น ลอฟตัส แอนด์ เอ. อู. เปดมี เกลอริเชอเรียว (MESSRS. JOHN LOFTUS & A. AU PLEISIS DE RICHELIEU) ของนายลอฟตัสและนายริเชอเรียว ซึ่งเป็นชาวแคนาดา

พ.ศ. 2431 บริษัทได้เริ่มวางรางรถ ซึ่งเป็นการดำเนินการรถรางเป็นครั้งแรกของประเทศไทยและทวีปเอเชีย เมื่อวันที่ 22 กันยายน พ.ศ. 2431 เป็นสายการเดินรถรางจากศาลเจ้าพ่อหลักเมือง ผ่านถนนเจริญกรุง ถึงบางลอนเหนือหรือถนนคอกในปัจจุบัน ต่อมาได้โอนกิจการให้แก่วิศวกรชาวอังกฤษ ชื่อบริษัท รถรางบางกอก จำกัด (BANGKOK TRAMWAYS CO., LTD.)

พ.ศ. 2435 บริษัทรถรางบางกอก จำกัด ดำเนินกิจการขาดทุน ดังนั้น ในวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ. 2435 จึงโอนกิจการให้บริษัทชาวแคนาดา

พ.ศ. 2437 บริษัทธรางของชาวเดนมาร์ก ไคโยกำลังไฟฟ้าแห่งกำลังมาในการดาก
ธราง

พ.ศ. 2440 บริษัทธรางของชาวเดนมาร์ก ไคโยนกิจการไฟบริษัทยอเมริกา ชื่อ
BANGKOK ELECTRIC LIGHT SYNDICATE และบริษัทไคโยายกระแสไฟฟ้ากตามถนนและ
สถานที่ทำการของทางราชการด้วย

พ.ศ. 2441 บริษัท BANGKOK ELECTRIC LIGHT SYNDICATE ดำเนินกิจการ
ขาดทุน จึงโอนกิจการไฟบริษัทยไฟฟ้าสยาม จำกัด (SIAM ELECTRICITY CO., LTD.)
ซึ่งเป็นของนาย WESTENHOLZ ชาวเดนมาร์ก และจดทะเบียนที่กรุงโคเปนเฮเกน ประเทศ
เดนมาร์ก

พ.ศ. 2443 วันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2443 บริษัทธรางของชาวเดนมาร์ก
ไคโยายกิจการไฟบริษัทยไฟฟ้าสยาม จำกัด ซึ่งดำเนินการเดินธราง และจ่ายกระแส
ไฟฟ้า ตั้งสำนักงานอยุ่ข้างวัดเดียบ ซึ่งเป็นสถานที่ทำการของการไฟฟ้าทรหลวงในปัจจุบัน

พ.ศ. 2451 ไคโยวมกิจการของบริษัทไฟฟ้าสยาม จำกัด กับบริษัท แอด เคอ ริเชอ
เลียว แอนด์ ลอก เวสเทินโฮลด์ (MESSRS. L. DE RICHELIEU AND AAGE WESTENHOLZ)
เมื่อวันที่ 1 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2451 และไคโยเปลี่ยนมือเป็น บริษัทไฟฟ้าไทยคอร์ปอเรชัน
จำกัด (THAI ELECTRIC CORPORATION CO., LTD.) เมื่อวันที่ 28 กันยายน พ.ศ. 2482

พ.ศ. 2455 ก่อนปี พ.ศ. 2455 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยุ่หัวไคโยโปรด
เกล้าให้เจ้าพระยาบวรราช (ปั้น สุขุม) เสนาบดีกระทรวงนครบาล และณั้กับบัญชากรม
สุขาภิบาลรวมกันดำเนินการสร้างโรงไฟฟ้าสยามสามเสน กุเงินจากกระทรวงการคลัง 1 ล้านบาท
และบริษัท A.E.G. (ALLGEMEINE ELEKTRICITÄT'S GESELLSCHAFT) แห่งกรุงเบอร์
ลิน เป็นผู้ประกอบการก่อสร้าง ไคโยเริ่มสร้างในปี พ.ศ. 2455 ทดลองเดินเครื่องกำเนินไฟฟ้า
เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2456 ไคโยดำเนินการจ่ายกระแสไฟฟ้า พ.ศ. 2457 ในชื่อกิจการ
ว่า "การไฟฟ้าหลวงสามเสน" ต่อมาไคโยเปลี่ยนมือเป็นกองไฟฟ้าหลวงสามเสน จ่ายนายกระแส
ไฟฟ้าในบริเวณตอนเหนือของคลองบางกอกน้อยและบางลำพูขึ้นไป ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2
ในเขตระนองและธนบุรี มีผู้ใช้ไฟฟ้าประมาณ 60,000 ราย ไคโยกำลังไฟฟ้าไม่เกิน 10,000
กิโลวัตต์

พ.ศ. 2481 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการไฟฟ้าพลังน้ำ เพื่อพิจารณานำพลังน้ำตก และ
แม่น้ำ มาผลิตพลังไฟฟ้า แต่ต้องหยุดระงักไปเมื่อเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2

พ.ศ. 2488 โรงไฟฟ้าวัดเขียบ และสามเสน ถูกระเบิดในคราวสงครามโลกครั้งที่ 2
เสียหายมาก และไขชอมแซมโรงไฟฟ้าวัดเขียบเสร็จโรงงานไคโนเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2488

พ.ศ. 2492 เดือนมิถุนายน ชอมแซมโรงไฟฟ้าสามเสนเสร็จ สามารถจำหน่ายกระแส
ไฟฟ้าไค

พ.ศ. 2493 วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2493 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง
รับดำเนินการแทนบริษัทไฟฟ้าไทยคอร์ปอเรชั่น จำกัด ซึ่งหมดสัมปทาน ในนามของการไฟฟ้า
กรุงเทพฯ ขึ้นอยู่กับกรมโยธาเทศบาล กระทรวงมหาดไทย มีฐานะเป็นองค์การกึ่งราชการ ทำ
หน้าที่จำหน่ายกระแสไฟฟ้าในเขตพระนคร, ธนบุรี ทางคาบไคคลองบางกอกน้อยและคลอง
บางลำพู

พ.ศ. 2494 รัฐบาลได้ตั้งคณะกรรมการพิจารณาสร้างไฟฟ้าทั่วราชอาณาจักร แทนคณะ
กรรมการไฟฟ้าพลังน้ำ ซึ่งยกเลิกไปในคราวสงครามโลกครั้งที่ 2

พ.ศ. 2495 ใคตั้ง คณะกรรมการไฟฟ้าและพลังงานแห่งประเทศไทย

พ.ศ. 2496 วันที่ 5 มกราคม พ.ศ. 2496 ใคตราพระราชบัญญัติการพลังงานไฟฟ้า
แห่งชาติ และตั้งคณะกรรมการพลังงานแห่งชาติ มี พณ.ฯ นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน และ
วางนโยบาย พิจารณาโครงการต่าง ๆ เกี่ยวกับพลังงาน

พ.ศ. 2497 ใคออกพระราชกฤษฎีกา ตั้งองค์การพลังไฟฟ้าใคไนท์

พ.ศ. 2500 เมื่อวันที่ 7 กันยายน พ.ศ. 2500 รัฐบาลใคประกาศใครายกิจจานุเบกษา
ใคใคพระราชบัญญัติการไฟฟ้ายันฮี จัดตั้งการไฟฟ้ายันฮีขึ้น

พ.ศ. 2501 วันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2501 รัฐบาลใคออกพระราชบัญญัติการไฟฟ้า
นครหลวง ไครวมการไฟฟ้ากรุงเทพฯ กับกองไฟฟ้าหลวงสามเสน เป็นการไฟฟ้านครหลวง และ
มีฐานะเป็นนิติบุคคล ไคใคพลังงานเป็นกิจการสาธารณูปโภค ในการดำเนินงานจะตองถำนึ่งถึง
ประโยชน์ ของรัฐและประชาชนควยความปลอดภัย โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ผลิตพลังไฟฟ้า จนกว่าจะได้อิโณงานคานการผลิตให้การไฟฟ้ายันนี้ คือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยในปัจจุบัน ตามพระราชบัญญัติการไฟฟ้ายันนี้ พ.ศ. 2500
2. จัดหาและจำหน่ายพลังไฟฟ้า
3. ดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับพลังไฟฟ้าและธุรกิจอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่เป็นประโยชน์ต่อการไฟฟ้านครหลวง

พ.ศ. 2504 การไฟฟ้านครหลวงได้อิโณหน้าทำการผลิตพลังไฟฟ้า คือ อิโณโรงงานผลิตไฟฟ้าทาง ๆ ในแอกการไฟฟ้ายันนี้ ไคเนก โรงจักรวัดเดียบ, สามเสน, ลุมพินี, ชนบุรี, กอวบน้ำไทและโรงจักรบางคอบหม เมื่อวันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2504 การไฟฟ้านครหลวงจึงทำหน้าที่จำหน่ายกระแสไฟฟ้าเพียงอย่างเดียว โดยมีความรับผิดชอบการจำหน่ายกระแสไฟฟ้า 4 จังหวัด คือ พระนคร, ชนบุรี, นนทบุรี, สมุทรปราการและบางส่วนของจังหวัดปทุมธานี

การดำเนินงานในปัจจุบันของการไฟฟ้านครหลวง ^{1/}

พื้นที่เขตจำหน่าย	3,106	การางกิโลเมตร
พื้นที่ให้บริการไฟฟ้า	1,229	"
พื้นที่ให้บริการไฟฟ้าเป็นรอยดะของเขตจำหน่าย	39.6	"
ประชากรในเขตจำหน่าย	4.9	ล้านคน
บานอขายอาศัยในเขตจำหน่าย	700,973	หลังคาเรือน
จำนวนมิเตอร์ไฟฟ้า	470,685	ราย
ความคองการพลังไฟฟ้าสูงสุด	751,900	กิโลวัตต์
จำนวนสถานีย่อย	35	แห่ง
จำนวนพนักงาน	8,425	คน

1/ จากรายงานประจำปี 2517 ของการไฟฟ้านครหลวง